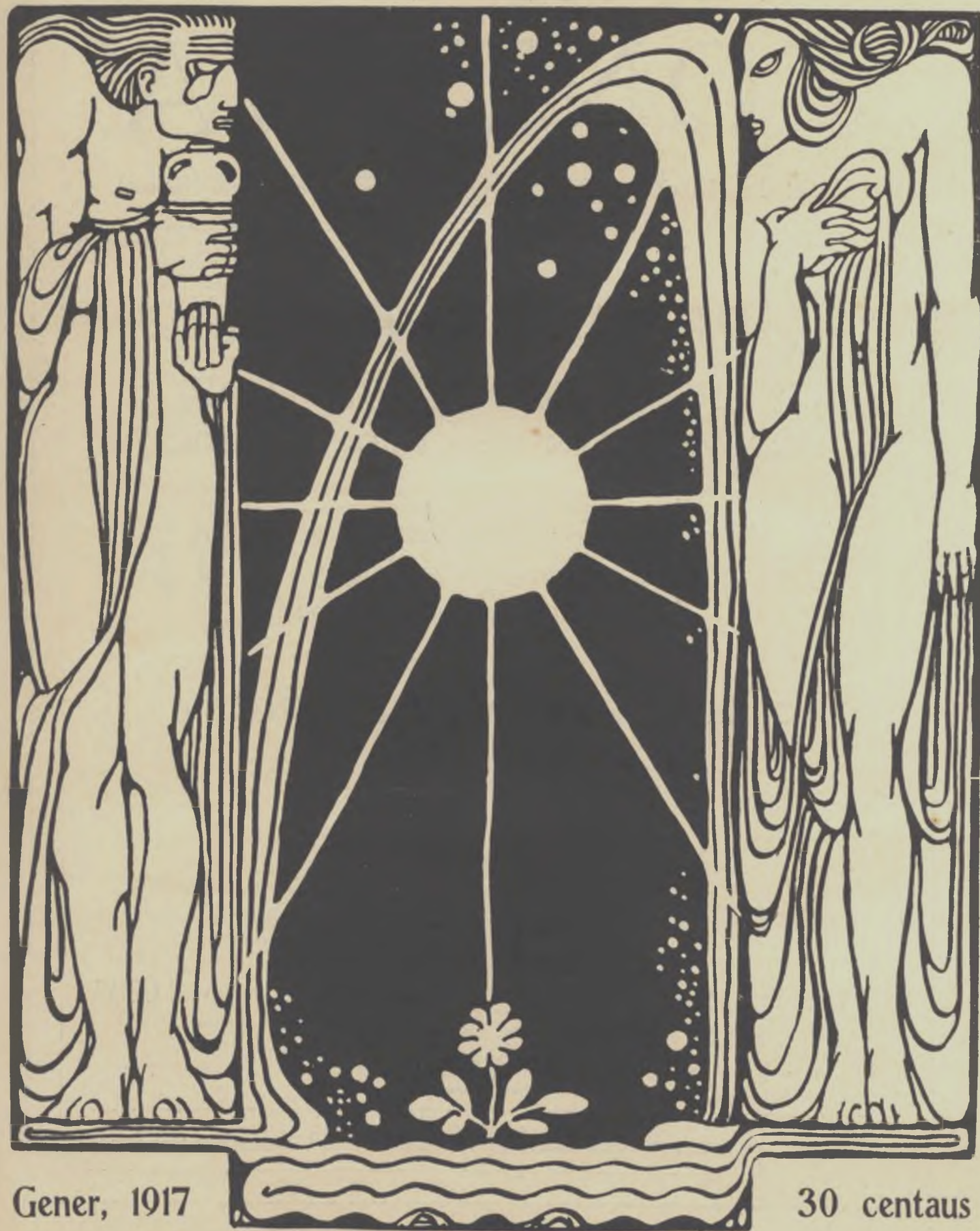

RESURGIMENT

Gener, 1917

30 centaus

— INSTITUT MUSICAL —
FONTOVA

Fundat el 15 d'abril de 1904 — Subvencionat pel Govern Nacional

DIPLOMA D'HONOR
i DUES MEDALLES D'OR
EN LA EXPOSICIO UNIVERSAL DE GANTE (BELGICA)

El més important de la República per sa excel·lent re-
glamentació i eficaç ensenyança musical moderna i el més
acreditat per sa administració model.

CONRAD FONTOVA - LLEÓ FONTOVA

Directors Tècnics

JOAN B. LLONCH

Director-Gerent

○ ○ ○

CARRER CALLAO, 511, "Secció Central"

Unió Telefónica, 438, Llibertat

Carrer Independencia, 2909

"Secció Sur"

Carrer Rivadavia, 6887

"Secció Flores"

Carrer Echeverría, 2228

"Secció Belgrano"

Exàmens generals per boles numerades

20 sucursals a províncies

RESURGIMENT

Any II

Buenos Aires, gener de 1917

Núm. 6

ELS JOCS FLORALS D'ENGUANY

Arrán de la festa

Reposada la nostra ànima després de tantes i tan belles commocions rebudes, asserenada la pensa, lliure de tot prejudici, nascuts pot-ser de la nostra susceptibilitat patriòtica que no admet la tangibilitat de la ideologia redemptora de patria, parlarem dels Jocs Florals, de la festa magna del gai saber tal com mereix la transcendència de la festa, la solemnitat de l'acte cultural realitzat i l'esperit de patria que l'informa.

Les esplendorositats dels bells jorns primaverals se manifestaren amb tota la llur magnificència el diumenge segon del més prop-passat, com adhesió tàcita de la naturalesa a la festa de les lletres catalanes. Un dia hermós, radiant de llum, aparegué portant als nostres cors la dolça sensació de la clàssica diada de maig a allà en la ciutat mediterrània que ostenta l'auria diadema de regina omnipotent. I la pensa renovava dolços records de coses viscudes, d'inefables sensacions produïdes, de plaers esperituals que vèiem aparèixer novament lluny de la patria, d'aquella Catalunya nostra que espera soferta i estoica, plena de serenor, però junyida, l'hora sacrosanta del resurgiment...

I ahora que tanta ventura, sentiem, també, el neguit que dóna el deure no complert envers la patria-mare qui ens atresora les excelsituds d'una personalitat inconfosa, d'una llengua vibrant i harmònica per nosaltres més dolça que manta llengua es coneix en la humana convivència. I com entenem nosaltres que mentre viu l'idioma batega en ell l'esperit de la nacionalitat opresa, per'xò anem als Jocs Florals, que són la plasmació incorporada de les virtuts de la raça, amb el cor esperançat en el miracle de la santa redempció.

Abans de començar

Enguany s'ha celebrat la festa en el teatre *Nuevo*, i a les primeres hores de la tarda començà a afluir-hi la gent, que ben aviat ocupà la immensa nau amb totes ses llotges, butaques i graderies, fent-se impossible, moments abans de començar, trobar un seient disponible.

Les converses platxerioses, els esguards

apacibles, les paraules galanes, les rialles franques i l'ambient sadollat de l'esperit de la terra, tot ens diu que un fragment de Catalunya viu intensament, en terres americanes, la vida de la patria.

L'alegria s'encomana als rostres, i uns mateixos sentiments ens mouen. La solidaritat dels esperits és ben notoria. Ens sentim catalans, orgullosament catalans.

Individus de la comissió de festes, ofereixen, en el vestibol, pomells de flors naturals, enllaçats amb cintes dels colors nacionals de Catalunya, a les damiseles, i així les estridències de l'or i grana damunt dels llurs pits de turgències pures i harmòniques, proclamen airosament els sentiments patriòtics de la dona catalana.

La majoria dels concurrents llueixen, també, en el trauc de la solapa, insígnies de les quatre barres.

S'obre la festa

En aquest ambient s'obra la cortina que tanca el marc escènic, i apareix el jurat qualificador, comissions d'entitats i còs de adjunts, que prenen seient en els llocs designats convenientment.

Acull la presència del jurat un murmur general, que va apavegant-se a mesura que tothom s'acomoda.

Fet el silenci, s'alça el senyor Carol, president del «Casal Català», entitat organitzadora dels Jocs, i declara oberta la festa.

Discurs presidencial

Seguidament, el doctor Carles Malagarri-ga, president del jurat, pren la paraula i comença el discurs de consuetut.

Amb paraula fàcil i amb molta simplicitat explica la significació de l'acte que's realitza, remarcant la seva transcendència. Fa un calorós elogi de les virtuts de la raça catalana, i en conceptuoses parrafades, plenes de eloqüència i sinceritat, difineix la personalitat de Catalunya en els diversos aspectes de la seva idiosincrasia.

Afirma la existència d'un dret jurídic català, d'unes lleis marítimes especials, d'un art i d'una llengua que mostren palesament al món un caràcter propi, auster, destinat a grans empreses,

Eixes manifestacions, eminentment patriòtiques, entraren cor endins de l'auditori, i l'orador, en varis passatges, sigué ovacionat.

El que deixem transcrit, fou, en síntesi, el discurs presidencial, puix que no podem admetre de cap manera com a tal, el que deuria constituir la segona part, car l'orador canviant de verba, deixant la formosa i dolçament vibrant llengua catalana, i adoptant la castellana, no sabem per quin motiu, la dedicà únicament, particularment, a una respectable personalitat, — catalana també, segons l'orador, — fent-li manifestacions que res tenien que veure amb l'acte que's celebrava. Com tampoc sabem comprendre la oportunitat de demanar a l'auditori un aplaudiment per a qui l'havia rebut ja, encar que feble, d'una part de públic, previament avisat i requerit, a l'aparèixer aquell en la llotja.

La perplexitat sospengué l'ànim de l'auditori, amb tan extemporània com violent demanda del president del jurat.

Memoria del secretari

El senyor Joàn B. Llonch manifesta que oportunament declinà l'honor que li concediren encomanant-li la secretaria del jurat, per múltiples causes d'ordre particular, i que trobant-se indisposat el senyor Melcior Cases, qui ha actuat com a tal, donaria lectura a la memoria redactada pel darrer. I així ho feu.

El senyor Cases, en la memoria, enumera les tasques del jurat, fent ressaltar la perfecta unanimitat de parers haguts en l'adjudicació de premis.

Fa una crítica conscient de les composicions llorejades, i remarca la importància d'aquests Jocs Florals, declarant que no s'han concedit accèssits als premis extraordinaris perquè les composicions que havien d'obtenir-los són dignes de premi, lamentant-se no haver-n'hi més per a concedir.

Manifesta, també, que el número de composicions enviades evidencia la transcendència de la festa de les lletres catalanes a Buenos Aires. N'hi han un gros número vingudes de la Catalunya espanyola i de la Catalunya francesa, de l'Uruguai, Xile, Paraguai, etc. Es rebuda amb aplaudiments la memoria del secretari.

La flor natural

Acte seguit se procedeix a obrir el sobre que conté el nom de l'autor premiat amb la flor natural, i resultà ésser en Joaquim Algueró i Llobera, quin nom és rebut amb una franca ovació que's fa vibrant a l'anar a recollir-la per a fer-ne ofrena a la dama predilecta.

Apareix la reina

El públic resta suspens de la decisió del poeta que s'encamina a cercar la elegida pel seu cor, i a l'aparèixer els dos per l'arc de entrada a la platea, esclata una ovació formidable.

L'orquestra llença a l'aire les vibracions d'una marxa triomfal, i el públic, dret i aclamant, contempla joiós el pas de la reina i la seva cort magnífica. Dos patges precedeixen el seguici, encatifant de flors el sòl per on deu passar la reina. A l'arribar aquesta, presa del braç del poeta, a la graonada que dona accés al prosceni, una bandada de coloms, llençats des de les llotges, saluda l'aparició de tanta magnificència. Es l'instant solemniel. El poeta deixa a l'estrada a sa gentil companya, i s'encamina a donar el nom de la que ha de presidir la festa.

El president del jurat proclama reina a la senyora Rosalía A. d'Algueró, esposa del poeta, i una ovació aixordadora rêt la proclamació, entant que la reina pren possessió del soli sota dossier bellament bastit amb l'ensinya de la patria, damunt del qual s'hi llegeix el lema: Patria, Fides, Amor. Apoteòsic conjunt d'esplendent bellesa!

Còm s'aixampla el cor davant l'imponent aspecte del teatre! Ni un àtom terbolola la pureza de l'ambient catalanesc. Tot-hom es sent fascinat per tanta esplendidesa.

En Joaquim Algueró llegeix, d'una faicó admirable, la seva poesia, que porta per títol: «Naturamor»; lema: «Maternal», i és ovacionat llargament.

El primer accésit se concedeix al mateix, Algueró i Llobera. El segon l'obté el mestre en gai saber, Frederic Rahola.

Els demés premis

La viola s'adjudica a la poesia: «Les creus de terme»; lema: «Un dineret», etc. L'autor: En Bonaventura Ramentol.

Els accésits del premi dessús dit, corresponen als senyors Josep Baucells i Prat i Joaquim Algueró.

Senyora Rosalía A. d'Algueró, reina de la festa en els Jocs Florals d'enguany.

L'Angel Boixader guanya l'englantina, amb el recull de poesies titulat: «Plafons»; lema: «De la vida ciutadana».

S'otorguen els accésits als senyors Jaume Martí i Marull i Josep Pujadas i Truch.

El premi de l'Ajuntament de Barcelona es concedeix a la composició: «Damnació de Tannhäuser»; i resulta ésser-ne autor l'exquisit poeta en Jeroni Zanné.

En Bartomeu Sabadell la llegeix d'una faicó magistral, que fa esclatar una grandiosa ovació.

El del Casal Català, premi a prosa, l'obté en H. Nadal i Mallol per les seves «Proses salobres»; lema: «Algues».

El del Centre Català de Buenos Aires: «Sonets esperituals». L'autor: En Josep Tharrats.

Centre Català de Rosari: «L'estrella de la tarda»; lema: «Balada». Autor: Na Gracieta B. de Llorens, quin nom és rebut amb forts aplaudiments.

Centre Català de Mondoça: «El crit de la carn», Josep Maria Requena.

Centre Catalunya de Tucumàn: «Quadres rurals»; lema: «Croquis», d'en Joaquim Algueró.

Centre Català d'Assumpció (Paraguai): «Déu»; lema: «Jo vull la vida», d'en Joaquim Algueró.

Orfeo Català de Buenos Aires: «Humilitat revolta»; lema: «Quan l'amor», etc. Autor: En Lluçia Subirachs i Cunill.

El premi ofert per la nostra revista s'otorgà a la composició en prosa: «Virtuts teologals»; lema: «Fè», de la qual n'és autor el doctor Martí Dedeu.

Discurs de gracies

El senyor en Joàn Sagalà i Bosch, del jurat qualificador, llegí un conceptuós discurs de gracies que sigué força aplaudit, i la festa es terminà en mig de gran entusiasme i amb els cors amarats de patriotisme.

El festival artístic

A la nit s'efectuà, en el mateix teatre, un gran festival artístic en honor de la reina de la festa, cort d'amor, autors premiats i jurat qualificador.

L'Agrupació d'Art Escènic del Casal Català, composta d'elements estudiosos i entusiastes, inicià la vetllada posant en escena la comedia dramàtica en un acte de l'Apeles Mestres, «La senyoreta», essent interpretada amb concienca i fent-se dignes els interpretadors dels aplaudiments del públic.

Constituï la segona part una audició triada, pel meritíssim Orfeo Català, iniciant la

qual s'estrenà un fragment del «Cant a la senyera», obra del mestre Josep Rodoreda, sobre lletra d'en Faust Casals i Bové, intervenint-hi les tres seccions corals, d'homes senyorettes i nens.

No intentarem donar el nostre juí respecte a la valua musical del «Cant a la senyera», per dues raons poderosíssimes. L'obra, segons s'anuncià, consta de distints motius, i solament, per la molta extensió del programa, s'en pogué cantar un.

Malgrat això, el fragment que's cantà sigué bisat, i el mestre Rodoreda hagué de presentar-se a recullir l'ovació que li tributà l'auditori.

Sigueren composicions dels mestres Vives, Marçet, Morera, Millet, Balcells, Genescà, Bartomeus, Pujol, Lambert, Montes, Mas i Serracant i Grieg.

L'impressió general del públic respecte a l'interpretació i execució de les obres, sigué de que l'Orfeó se trobava en una mala nit,

fantes les sacres notes d'Els Segadors, rebudes amb fervorosa delectança per l'auditori dret i sospès per les enèrgiques impressions de l'ànima de Catalunya contra el despotisme que la reté esclava.

Com a coronament de vetlla, els aficionats a Talia representaren la formosa obra lírica d'en Santiago Rusiñol i l'Enric Morera, quin títol és «La nit de l'amor».

Tots treballaren amb discreció distingint-se especialment la senyoreta Cabrera, tota

La reina de la festa, acompanyada de la cort d'amor i el poeta premiat amb la Flor Natural.

Ara bé: Degut, sens cap mena de dubte, als pocs assaigs que's deuen haver fet, el fragment que's donà no tingué aquella execució harmònica de conjunt, que dèu, necessàriament, de tenir una obra per a exterioritzar la seva valor intrínseca.

Creiem sincerament, i així ho manifestem, que l'inclusió al programa, del «Cant a la senyera», obeeix al desig de donar aparatositat a l'estrena, trobant l'ocasió propícia en el gran festival dels Jocs Florals.

I això, que és una lamentable equivocació, apesar de la bona fè que dèu haver-la inspirada, redunda en perjudici dels mèrits que pot encloure la tal composició, i posa en dubte la serietat artística de l'Orfeó que prou mostres té donades del seu bon gust.

enyorant-se audicions anteriors notables, que han donat a la gran massa orfeònica el renom que l'acompanya.

No dubtem, però, que l'entusiasme dels choristes i les reconegudes condicions de l'infadigable mestre en Josep Vilatobà, faràn que desapareixin ben aviat aquestes vacil·lacions, a força d'assaigs, i l'Orfeó seguirà el camí emprès triomfalment vers la cima de la perfecció.

Una notable orquestra acompanyà dues de les obres executades.

Al finir la seva tasca l'Orfeó, amb «La Patria Nova», de Grieg, el públic demanà frenèticament l'himne nacional de Catalunya i empunyant novament la batuta el mestre Vilatobà, s'alçaren potents i triom-

sentiment i amor en el paper de Teresa.

El senyor Fàbregas digué la seva part d'una faicó exquisida, però de gest amanerat, no desmereixent del conjunt els demés interpretadors.

La part musical anà completament desorientada; jamai anaren d'acord l'orquestra i els choristes.

Tingué de repetir-se la sardana, que fou executada amb certa precipitació per l'orquestra, no donant lloc als dançaires marcar amb exactitut rítmica els seus compassos.

En resum: la vetllada, artísticament, bastant fruijeta, però impregnada d'esperit catalanesc que'ns produí commocions d'intensa delectança.

Joaquim Algueró i Llobera, autor de la poesia «Naturamor», premiada amb la Flor Natural.

NATURAMOR

Sota la pau
d'un cel ben blau,
tot engarçat per l'estelada
que poc a poc s'esfum'
a la primera llum
de la naixenta aubada,
una cançó,
per l'ample espai de l'horitzó,
ha ressonat
fent retrunyir l'immensitat;
i cantant
eix cant,
de parla clara,
maternalment entona
gemecs de fembra, dolors de dona;
la terra, novament,
sofreix el dolç turment
de ésser mare!

Veniu,
humans de l'inconsciència;

mortals d'indiferència,
obriu
vostra mirada;
damunt de la florida
fixeu ben bé l'esguard,
que aquesta matinada
el ventre de la terra, parint la nova vida,
s'ha obert de part a part!

L'hermosa criatura
que ha nat, es diu Natura;
i en el sagrat misteri
del baptisteri
de l'aigua crestellina de la rosada,
fou batejada.

Bon punt nascuda l'anyal ventura,
té per consol
l'ample bressol
de la planura;
i per nodrir
a ple fruit
l'excelsit de ses entranyes,
amorosida,
xucla la vida
dels pits de les muntanyes.

Té per vestit
l'immens mantell
de l'esplanada,
que està teixit
pel verd sarrell
de l'herba desflocada;
i està adornat
pel suau brodat
de l'auriflama de les flors;
antiqüelat
i brillantat
pel sol, que des del cel li envia
la dolça melangia
de ses mirades d'or.

Així Natura s'alça
mostrant son còs novell,
mentre s'arrel aferra
al fons del ventre de la terra,
com si enfonzés descalça
sos peus a dintre d'ell.

Quan vingui el bell estiu,
que tot reviu
llampant d'ufana,
veureu brillar sedosa
sa cabellera rossa
de blat damunt la plana;
veureu sa fresca boca, de llavis de carmí,
en el humit satí
del roig de les roselles;
veureu ses mans novelles
per entre la blancor dels gessamins,
cusint arreu poncelles,
brodant de floriaines les randes dels jardins.

Humans!
Germans!
Mireu quina bonesa té:
Es nostra ben aimada,
l'eterna enamorada
que viu per nostre bé!

Es ella qui ens tramet de Déu la vida,
la qui, per ell unvida,
compleix l'alta missió
de dar-nos cada dia
l'esplet de s'ambrosia,
la mel de sa saó!

Sa vida ens dona plena dins ses espigues d'or!
Sa sang li plau sadolli la set de nostre cor!

Es ella qui, del món regina,
l'humanitat domina
amb son excels amor;
és ella la que estima sens distinció de races,
sens preferir a classes
ni mires al color;
i al dar-nos, afanyosa,
la vida seva,
ens diu, tota amorosa:
«A dintre del còs vostre corre una sola sang...
la sang és meva;
el còs... el còs és fang!
Humans:
aimeu-vos tots, que sóu germans'»

JOAQUIM ALGUERÓ.

PLAFONS

(Fragment)

LA NIT DE SANT JOÀN

A dalt del cel,
hi espurnen les estrelles
com un manat d'abelles
que enronda el rusc rublert de dolça mel.
La nit, descorra el vel
que'ls altres jorns a la quietut ampara.
Guaiteu-la, que és hermosa i que clara
la nit d'avui, la nit de Sant Joàn.

Abaix, la terra amb un deliri gran,
va omplint de focs els pics de les muntanyes,
com cràters gegantins que'n ses entranyes
portessin el foc viu, llengotejant.
Sembren els focs un camp immens de blat
que hi creixin les roselles...
i l'aire que's respira és embaumat
d'aufàbregues novelles.

A dalt del cel, hi ha un blau immaculat
on cada estel hi escampa l'esplendor...

La terra amb força empenta s'ha abrandat...
Hi regna avui l'imperi de l'Amor!

DIJOUS SANT

Avui, nostra ciutat,
sosté una gravetat
que és un auster exemple:
Cap-baixa va la gent
a veure el monument
que aixeca cada temple.

El cel d'un tò aplomat
i un ventijol pesat
que dóna melangia...
Carrers allargassats,
semblen desenterrats
per' fer més trist el dia...

CARAMELLES

Una colla de jovent
amb la roja barretina,
cap a plaça s'encamina
que està plena ja de gent.

Al davant, com a guió,
va la cistella guarnida;
és ella la qui els convida
per' teixir una cançó.

La cançó que a l'aire vola,
no va pas del tot ben sola,
car l'Amor hi té el séu lloc;
hi ha en el cor la flama encesa,
per l'esclat d'una promesa
com un clavell ple de foc.

LA FIRA DE LES ROSES

L'antic pati de l'Audiencia
s'ha enjoiat de bon matí,
amb pomells de grata essencia
com si fos un bell jardí.

Es la fira de les roses,
que, com cada any, s'hi escau
damunt les mateixes lloses
de l'hermós i antic palau.

Es la festa de Sant Jordi,
el patró tradicional,
que's manté com un exordi
damunt mateix del portal,
com dient: «Si gent estranya
han malmès del tot l'Espanya,

*Angel Boixader i Roure, autor del
recull de poesies titulat «Plaçons», gua-
nyadores de l'Englantina.*

que no vinguin pas aquí;
perquè sé deixar l'aranya
per a rebatre al butxí!»

ANGEL BOIXADER.

LES CREUS DE TERME

Velles creus de terme, fites milenaries,
que mireu altives passar les edats,
que inspireu llegendes i escolteu pregaries
i guardeu de lladres i de tempestats.

Sabeu de les gracies de senzilles vides
molt més que'n vells folis la mà d'home ha escrit,
i vegeu les bruixes passà esporuguides
quan els camps recorren a la mitja nit.

Feixucs traginers de veus renegaires
sempre vos saluden amb veneració;
pelegrins de pobles, els místics salmaires,
reverents us resen ferventa oració.

La jova mestressa, la vella padrina,
l'espigada moça... vos diuen passant,
lo mateix que'l jaio que duu barretina:
En el nom del Pare, del Fill i Esprit Sant.

Sorprenen idil·lis de la juvenesa
quan cerca la calma d'amagats camins
i en nits turmentoses en la llar pagesa
pensant en vosaltres s'adormen els nins.

Les beremadores, les espigoleres...
quan del treball tornen a colles, rient,
les vegeu com passen per les carreteres
tot cantant corrandes d'enamorament.

El braç detureu dels fascinerosos
que'n la fosca esperen matar a traició
i les caravanes de menesterosos
us veuen com símbol de sa redempció.

I quan la ginesta floreix per les comes
i els blats ja rossegen en llocs de conreu,
és que Maig arriba ple de flors i aromes
i amb ell ve la festa de la Santa Creu.

I llarga corrua de gent diumengera
escala les cimes, devalla els fondals...
i com nou efluvi de la primavera
repiquen a festa campanes pasquals.

I en la Creu s'aplega multitud silenta
quan al terme dóna la benedició
una mà pietosa, mansa i reverenta
que té de llegenda bíblica la unció.

Brota d'austers llavis l'oració sagrada
amb la ingenua gracia del rés infantil...
i pels camps alegres, tota engalanada,
va l'encisadora musa pastoril.

I com fè és promesa d'anyades ditxoses
plenitut pregonen les veus dels infants,
que amb les mans vessantes d'esfullades roses
demanen almoines als senyors galants.

Llegendaries festes de la senzillesa
que amansiu les ires del pensar rebel.
l'ànima que estima la vostra puresa
ja gosa en la terra de la pau del cel.

BONAVENTURA RAMENTOL

Bonaventura Ramentol, autor de la poesia «Les creus de terme», premiada amb la Viola.

LA DAMNACIÓ DE TANNHÄUSER

« Oh Vós, august Apostoli,
Vós que perdonar podeu
les horrors i les flaqueses
davall l'ombra de la Creu,

« oïu els meus mots, oh Pare,
eixits de la contricció:
els senglots que m'ennueguen
són prova de ma aflicció!

« M'encenia la luxuria
i m'arborava l'orgull,
la terra per' mi era plana,
una mar sens cap escull;

« ma inspiració sobirana,
com una àliga capdal,
volava en les harmonies
d'una claror supernal;

« les donzelles de la terra
res no'm deien ja als sentits:
les cobejances dels homes,
quins ideals tan marrits!...

« Un jorn arribí a l'entrada
d'una cova. Jorn infest!
m'engolfí potencia impura,
m'enjovà lligam ferest...

« La potencia era la rosa
d'uns llavis com mai n'heu vist:
els lligams eren dos braços...
Perdonau-me, Jesucrist!

« Perdonau, Santíssim Pare,
aquest meu recompte impur
que encar mon esprit traversa
com un infernal conjur!

« Albes boirines suraven
sobre'l meu llit de repòs,
suaus perfums ablanien
l'eixutesa del meu còs...

« En les impures tielies
eren càntics els perfums:
vibraven, com simfonies,
esteles de roges llums...

« Els meus mots, Santíssim Pare,
són reflexes esblaimats
per' contar les meravelles
dels abismes encantats...

« Luxurioses cabelleres,
ulls de foc i cossos blancs,
perles en llavis de porpra,
pits eburnis, regis flancs,

« cantaven com harmonies,
flotaven com vibracions,
i Venus, l'auria deessa,
m'omplenava de petons! »

En la veu de l'Apostoli
l'anatema retenteix:
el còs feble del pecaire
com un arbre s'extremeix.

« En l'infinida luxuria
d'aquell avenc infinit,
com un déu jo resplendia,
un déu, ai laç! maleït...

« més, un dia, raig diurne
de claretat terrenal
tremolà com un sospiri
en la disbauxa nimal,

« i en ma testa que tenia
carns impures per breçol,
vibraren veus de campanes
i trinats de rossinyol;

« les prades verdes floriren
al lluny, i anyorí, plorant,
la gran pau de les planuries
en diumenge sacessant...

« El nom sagrat de Maria,
per mi més no pronunciat,
va venir-me a flor de llavi,
i un miracle va essé obrat...

« S'esfondrà l'impur prodigi;
i perfumaren les flors
de vall tranquil·la i serena
l'immensitat dels meus plors,

« i una dolcesa infinida
assuaujava ma fel,
i rocegant-me per terra
me sentí vorà del cel! »

En la veu de l'Apostoli
l'anatema retenteix:
el còs feble del pecaire
com un arbre s'extremeix.

« Seguint la currua pia
de frares i pelegrins,
esguardant sols en ma ruta
la pols i el fang dels camins;

« en les mates espinoses
cercant nafres de consol,
nuu de cap, cridant l'ardencia
encesa i roja del sol;

« jaient en coixins de roca,
reposant en llits de neu,
mort de fam, ple de miseria,
invocant el nom de Déu,

« arribí a vostra presencia,
i ara, ple de contricció,
vos demàn misericòrdia,
si és que'l meu crim té perdó! »

En la veu de l'Apostoli
l'anatema retenteix:
el còs feble del pecaire
com un arbre s'extremeix.

« En ta llarga flastomia
tot l'infern s'és amostrat!
Per tu, maleït, s'eixuga
la gran deù de la pietat!

« Calli per sempre ta boca
que xiula com un serpent:
els teus mots m'esperdeixen,
oh sacríleg delinqüent!...

« Tembrant só com una fulla
sota eixà lleuva d'horrors:
tinc por que'l món s'estabelli
en les divines furors!

« Per' tu ja no hi ha esperança
ni en la terra ni en el cel,
arbre d'infernall luxuria,
maleït de soca a rel!

« Veus mon bacle? Un jorn florí
en el bosc. Si ara, assecat,
s'omplís de tanys i de fulles,
ton crim fóra perdonat!

« Si eix bacle de fusta morta
avui pogués reverdir,
el goig de la penitencia
al punt veuries florir...

« Ves-te'n, doncs, malvat sacríleg,
que'l teu damnatge és etern,
i ja traspuen de terra
per tu les flames d'infern! »

En la veu de l'Apostoli
l'anatema retenteix:
el còs feble del pecaire
com un arbre s'extremeix.

Vers la cova maleïda,
Tannhäuser, sense dir mot,
lívid, tremolós, exànim,
els llavis blancs, el cap cot,

les seves passes endreça:
i en l'agonia espectral,
sent vibrà'l gojós murmurí
de la follia infernal.

La desesperança i l'odi
en urc transformen sa fel.
Son còs ja no és de la terra,
ni son esperit del cel.

Venus l'acull en sos braços:
més, les passades dolçors
ara són turments horrífics,
desesperades dolors.

I en els petons de la dea,
empori de goig etern,
troba flames més terribles
que les flames de l'infern!

Encara sent l'Apostoli
la basarda del relat.
Mai no somniaren els homes
una semblant malvestat.

El joi de la penitència
no arribarà al pecador...

Més quan l'aua del tesç dia
llustreja amb dolça claror,

L'Apostoli veu florèixer
el séu bacle tendrament:
el cobreixen brots i fulles
d'una verdor transparent...

L'Apostoli cau en terra
glaçat com un pa de neu...
Ha dubtat de l'infinida
misericòrdia de Déu...

Jeróni Zanné, autor de la composició
«Damnació de Tannhäuser», que obtin-
gué el premi Ajuntament de Barcelona.

En la veu de l'Apostoli
l'anatema retenteix:
el séu vell còs moribunde
com un arbre s'extremeix.

JERONI ZANNÉ.

PROSES SALOBRES

(Fragment)

UN BON VOL

La gent de l'art, amb l'ambosta curulla de peix, abandonava Port de Reig, després de la partió. Tot el matí fent vol i revol, i quatre agulles tonyineres compensaven els feixucs quefers de platja. Desesperançats caminaven amb pas lent i vacil·lant, aquest pas característic de la gent de mar que sembla no s'avingui amb la fermesa de la terra.

El patró havia ordenat: — A les dues a tirar. Si voleu anar a fer un són... emprò feu vigilar la «era» per si per cas... — i tots havien assentit amb complacència. Tots menys el guaita qui, quan la panna blanca de a mig art, en terra, s'havia encaminat envers sa casa per a menjar una caixalada i s'obirava, ja, pujar el coll de la Lloia amb el mòs a la boca encara. Era l'únic de la companyia que servava les fiances malgrat la poca sòrt del matí. — Qui sab? Devegades amb la baixa del sol se desvetllen — es deia, i els séus ulls, amb l'avidesa de descobrir en els moviments de l'aiga qualque símptoma de bon auguri, resseguien la badia. Ja al cim de la miranda la seva vista se perdé al lluny mentre del butxacó de la samarra,

treient la petaca que sostenia entre un braç i el pit, anà omplint la pipa absort en ses observacions. El sol queia com foc damunt la terra que exalava un baf ardent... soporífer. El guaita ni s'en donà compte, fita la mirada en el mar que prenía coloracions diverses segons el va-i-ve de les aigües als reflexes del sol.

Al calar foc a la pipa, un gest violent, de sorpresa, redreçà el còs del vell pescador que prengué una forma rígida per breus instants. Un remoli en l'indret de Sarnella va posar-lo a l'aguait, i duent-se la mà dreta orizontalment, al front, protegint així la vista, escudrinyà àvidament, minuciosament... Un peix enorme eixí prest en suçada, deixant al descobert, per un moment, tot el llom i cua capbuçant-se ràpidament com si perseguís quelcom. — Dofins — digué el nostre home entre dents, i com si una nova clariana li invadís el cor esperançat, seguí amb damera la direcció dels peixos. — Aquests maleïts del dimoni van rabents com un mal llamp... I si fos la farum de les tonyines lo que s'els emmena?... I Port de Reig sense una ànima viventa... — monologava, i els séus ulls no perdien la ruta de la dofinada que avançava triomfant, capbuçant-se i tornant a reapareixer.

El guaita, des del promontori que domina la badia tota, sentia's intrigat per a desxifrar el que per ell tenia certs dubtes. — I si

faig tirar i fem marçó? Són capaços un altre cop de no enfondar-s'hi... Si al menys fossin a la platja... — i la rojor li pujava al rostre davant l'abandó de l'ormeig calat.

Els dofins venien ja per la Riamera quan en l'indret de l'Arola un peix botà en l'aire. Totseguit s'en donà compte el mirander, qui deixà el seient amb violència, i en tant de caire d'ull observava la platja que romania deserta, posà tota l'atenció en les «eigues» que havien seguit al salt del peix. Els dubtes s'havien esvaït. — Són tonyines — murmurà, — i prenen la viornada de l'art i els dofins darrera... A, lladres!... i la gent, on és?... Mala negada facin!...

I amb la cara encesa, els ulls botits, inflamats per la indignació al veure's sol i amb «peixos» rofolant a l'escaló mateix de l'art, cridà desafortadament: — Peixos a l'art!... Tireu!... tireu i caleu... Depressa, tireu!... — I baixà precipitadament de la Lloia per a aferrar-se a la corda.

Bon punt l'estentoria veu del guaita s'escampà pel poble amb la bona nova, sortiren de ses cases els pescadors amb tanta pressa que als cinc minuts no'n mancava cap a la corda. El llagut de revol havia allargat amb els tres primers que acudiren als crits i ja la sortida dels peixos era murada. La pesca, doncs, prometia ésser excel·lent. Els dofins es capbuçaven satisfets banda a fora de la «mestra», gaudint de la llibertat, davant la

H. Nadal i Mallol, autor de «Proses salobres», que ha obtingut el premi del Casal Català de Buenos Aires.

satisfacció dels pescadors, car aquests peixos són tan temibles per la gent de mar com una pedregada pel sofert pagès.

— Comenceu a tesar l'altra! — cridà un patró, i uns quants homes se despregueren de la corda per a estropar-se a la que romanía amarrada a un palanquí en la platja, mentre que'ls que restaven tirant de la de dins es traslladaven de l'era a Port de Reig.

— Ja són nostres! — clamaren, i els estrops eren llençats en orris, i les mans, conretes pel dalit, s'enfonsaven a la xarxa d'on brollaven degotalls auris.

El sol batia encara amb fosca escampant, amb estoïcisme, raigs com foc, caldejant l'ambient, i una sopor asfixiant invadia l'aire. La gent de l'art no s'adonava de l'inclemència del temps. L'espectacle era imponent. Un devassall de llum orlava el quadre. Mig

poble se trobava a Port de Reig frisant per a contemplar la pesca insòlita, i al voltant dels pescadors, que accionaven amb dificultat, la multitud s'apinyava, s'empenyia, formant un mur atapaït de carn humana.

Al mar, en tot el cercle que abarcava l'art, l'aiga s'agitava convulsivament, i un va-i-ve d'onades, en lluita foscosa, s'erica-ven com si una tempesta iniciés ses malvestats. Eren els peixos, les tonyines, que per instants perdien el radi immens de llurs cor-rieries, i al veure's reduïdes entre dues muralles que formen les xarxes, nedaven espe-ritades, volaven vers una sortida. Per'xò les vèiem venir com furiosa torrentada en di-recció a la platja, més al trobar-se sense aiga, entre mar i terra, cuejaven a l'arena i fugien esmaperdudes enfora fins que, tro-bant-se murades en el «maià» o les bandes, tornaven a provar sòrt amb anants i vinents desordenats.

En la platja els pescadors gesticulaven, amb brusquetat admirable, estirant l'art, i una cridoria confosa atronava l'espai barre-jant-se les veus amb les estrepitoses rialles de la gentada, fruint les incidències còmi-ques del moment inesperat.

— Aixampla... — cridà un patró qui, de peus a l'aiga, dirigia el vol; i els dos rengles obeïen a fi de donar força espai als peixos, car és possible que aquests, en les angunies de l'instant suprem, s'esforcin en lliberar-se i, ai, si provessin d'embestir la xarxa tota l'habilitat dels pescadors anorrearia's i la pesca devindria nul·la i accidentada.

— Mireu que perdem... No tireu tant de dins!... — Digué un de la banda oposada. — Poc a poc, malanegada... — desaforà un altre. — Total!... — i ben aviat, rodons en terra, sorgí la meravella. Els cors s'abran-daven de goig i entusiasme, fruint l'espec-tacle hermós. Una commoció de delectança

s'apoderà de tots. Els rostres experimenta-ven una sensació de insòlita alegria, i les ria-lles brollaven franques, sinceres...

Les tonyines, ja arràn de platja, captives de la xarxa traïdora, que lenta i despietada-ment les empenyia al sacrifici, engegades, s'embestien unes amb altres, amorrent quis-cunes en la platja d'on eren arrebatades i llençades al pedruscall.

— Són peixos d'arrova... Apa, nois!... Amunt, amunt!... Associa!... — i la com-moció arribà al paroxisme. Varis pescadors se llençaren a l'aiga situant-se darrera del «maià», protegint-lo, car era tanta la tivantor de la xarxa als furiosos embats de les tonyi-nes que s'temia un esboranc. Un ruixim fi-níssim, espès, com boira atapaïda, s'alçava del «maià», i feia confoses, malgrat les lluissors del sol, les siluetes dels homes que, amb l'aiga a coll, ajudaven l'associada.

— Una estrebada més... Oiup!... Bo!... Amolla!... — i les mans se desprenien de les grosses per a subjectar, unes, als volts de la mestra, fent parabanda i apoderant-se, altres, de ganxos per a arrocegar els peixos més granats.

I mentres del gran bossal de l'art eren tretes les tonyines, pels remitgers juven-çans que feien ostentació de llurs forces musculars davant la multitud febrova de plaer, extasiada, per tan meravellosa pesca, el patró en cap manava al noi de la com-panyia qui, delirant d'entusiasme i febro-senc d'alegria, corria d'un lloc a l'altre, vac-il·lant, sense encertar la ordenació dels séus quefers habituals: — Cull els estrops... Me-na el llagut que hem de metre desseguida... Ves a cercar paneres pels bulls, i a avisar als traginers, falta gent... Au, que ronse-ges!... Maneja't!...

H. NADAL I MALLOL.

L'ESTRELLA DE LA TARDA

Es en l'hora misteriosa,
és en l'hora perfumada:
l'occident és una rosa,
una rosa envellutada.
En la terra tot reposa
en un dolç encantament.
Serenors en tota cosa
determina aquest moment.

I una estrella s'endavina
entre el diàfan blau del cel.
Es la joia vespertina,
la que guarda tant d'anhel.
Jo l'he vista, diamantina,
quan en ma Patria, felís,
els meus ensomnis de nina
coronava el séu somris.

Jo l'he vista, i m'enamora
d'aquesta estrella el record;
quan eren llums de l'aurora
les que guardaven ma sort.
Bella estrella, encisadora,
que'n l'albor de mon destí,
pia, m'amagava l'hora,
l'hora amarga del sofrir.

No m'ho deia, en sa bellesa,
dintre del crepuscle d'or,
quan mon ànima era encesa
de poesia, i era el cor
una flor d'esplendidesa,
aimador de l'alta llum;
que d'enyor seria presa
com el llir n'és de perfum.

No m'ho deia que seria
arrancada del teu si,
Catalunya, Patria mia!
Oh l'estel, l'estel diví,
que bé prou saber devia
que era el dir-ho dolorós:
« Si ho sabés, se moriria! »
pensava l'estel piadós.

Va omplenar-me de llum nova,
va donar-me a un cor amant,
per a que la trista prova
no'm sigués tant amargant.
I el Destí, que la flor troba,
quan es fa huracà furiat,
si en el dolç jardí li sobra,
l'en treu sens penediment.

Oh, l'estrella, que il·lumina
del capvespre el dolç instant.
De quants cors serà regina,
ja que'ls sab endolcir tant!
Quants somnis sabrà de nina,
blaus, com nimbes celestials!
Si una flò infantil, declina,
quantes ansies maternals!

Oh, estrella consoladora,
tu, que'n l'hora perfumada,
quan el cel de llum s'arborava
ets d'occident flor preuada;
mestres mon ànima plora
per la Patria sospirant,
d'esperança salvadora
mostra't-em sempre brillant!

GRACIETA B. DE LLORENS.

Gracieta B. de Llorens, autora de la poesia «L'estrella de la tarda», distingida amb el premi Centre Català de Rosari.

SONETS ESPERITUALS (*)

LLAGRIMA

Damunt la rosa de ta galta,
com un estel sobre una flor,
cau una llàgrima i s'hi esmalta
amb un policrom tremolor.

Germe sagrat de la més alta
passió és aquest diamant d'amor,
i en el teu òval de malalta
devé un somris mixte de plor.

Oh núbil verge! En la divina
llum de la gemma adamantina
quintaessenciada hi ha el Sentiment,

car m'ha semblat havè absorvida
una partícula de vida
bevent ta llàgrima candent.

EXTASI

Ton ànima titànica emergia
com un càlzer de liri en el zenit,
i en la plata espectral de l'ampla nit
l'urna exhalava de la melodia.

Al sideral altar de l'Infinit
immortalment ton plany humà ascendia;
i era puríssim com l'Eucaristia
el somni himeneal de l'esperit.

Ah, Beethoven! Com l'aigua qui dormia
en el Rhin d'or, i al ritme es deixondia,
talment el plò esclatava dins mon pit.

L'Amor, prenía forma a ta harmonia;
l'Amada, al llit de flors, nua sorgia,
i era possible l'oscle pressentit.

ROSA ROSARUM

Oh Rosa esperitual, copa de vida
oberta a un horitzó de claretat;
gracia nupcial dels horts de Dant, ungida
amb les aures olents del Galaad.

Rosa acidalia que Eros ha esculpida;
oh cast emblema de feminitat
qui has suscitat en mi una mai fruïda
set insaciable d'immortalitat.

Oh Rosa, oh porpra, oh flama!... Al trans-
Déu en la terra, va divinitzar-te [portar-te
en tal beata transfiguració

que, als ulls humans, apars quasi incorporia;
i així, en aquesta vida transitoria,
ton ànima és la Flò en emanació.

MEDITERRANIA

Cantant la joia antiga
s'adorm, lasciui, el mar.
Passa un navili!... Ah, amiga,
no et sents el cor volar?

La crin de l'alba escuma
tos peus nuus ve a besar.
Mon llavi ara es perfuma
gelós d'acaronar.

Avui, la nit equoria,
d'Ulisses diu la gloria.
Oh anhel de naufragar

sots les astrals corones!...
Quan, dòcil, t'abandones
sóc naufrag d'estimar.

JOSEP THARRATS.

Girona, 1916.

(*) Col·lecció honorada amb el premi del Centre Català de Buenos Aires.

HUMILITAT REVOLTA

La copa en que beveu, oh gran senyor!
mireu com baldament està vessanta...
Jo estic morint de set i el meu sofrir
ja's va tornant una crudel tortura.

Avui haveu sentat en vostra taula,
als qui en ses llars de vós res necessiten...
Mos fills pateixen fam, ni tan sols tenen
allò que hauràn els cans de casa vostra.

Mos fills pateixen fret i en l'intemperí,
els aires de la nit son còs malmeten...
I vós aneu cobrint de rics ropatges
a tantes cortisanes que us adulen.

El llarg camí que faig d'aquesta vida
no puc seguir ja més sens vostra ajuda...
Jo estic malalt, sóc vell i defalleixo
i per guanyar-me el pa la força em manca.

El meu suor he dat per enriquir-vos.
Jo so qui ha conreuat les vostres terres...
Mos fills també ho faràn perquè'ls fills vostres
seguir puguin la vida començada.

Doneu-me, per pietat! de lo que us sobra.
Mireu que tant sofrir la raó'm cega...
Pot-ser quan vós voldreu passarà l'hora
i jo ma serenor ja hauré perduda.

Que Déu en vostres mans us ha posades
riqueses a pleret perquè'n gaudissiu...
no pas perquè us servissin per' mofar-vos
dels de qui amb la suò llur, el pa us pastaven.

Penseu que aquesta fè que'l cor m'arborava
i em fa esperar de Déu la gran justícia,
pot-ser s'apagarà per vostra culpa
i en vós desfogaré tota ma pena.

VIRTUTS TEOLÓGALS

(Fragment)

CARITAT

Lluçia Subirachs, autor de la poesia «Humilitat revolta», que ha guanyat el premi de l'Orfeó Català de Buenos Aires.

Tot el que he fet per vós, donant ma vida, podria destruir-ho amb ma feblesa, si el foc que's va encenent en mes entranyes no feu, oh gran senyor! que prompte minvi.

Penseu que pot cremar-se la Sodoma on vós viviu les grans concupiscències. Mireu que pot tornar el gran Diluvi per' ofegar les injustícies vostres.

Penseu amb aquells mals que's goririen amb el que vós malbarateu debades... Quants dissortats el que és per vós inútil ho hagueren estimat com sana almoina.

Pensen senyor que quan la terra ens vulgui, el còs com una arrel ha de podrir-s'hi... i l'arbre d'aqueix còs, quan sigui l'hora florida donarà segons la sava.

Penseu senyor que'n l'altra eterna vida tenim dels nostres actes donar compte... Si com germans aquí sabem tractar-nos germans també serem allà en la gloria.

Oh fè! flama d'amor de la meva ànima, no deixis de guiar la vida meva. Mancat del teu consol pot-ser jo fóra pervers pels homes i de Déu indigne.

LLUÇIA SUBIRACHS i CUNILL.

La cultura popular és la base del progrés dels pobles. Si voleu per Catalunya aquest benifet moral, engroixim els rengles dels inscrits a la benemèrita i patriòtica «Associació Pro-tectora de l'Ensenyança Catalana».

Delegació a Buenos Aires: Callao, 511.

Era el Pare Ramón un sant varó. Anima de nen dins d'un còs de gegant, era capaç d'abatre un tronc d'un esbufec. Sa forta musculatura no harmonitzava amb son caràcter suau i pacífic. De seminarista a Vich, d'on era originari, molt sovint trotava pel pla i pujava els cimels de la serralada, a caça del conill de bosc i de la perdiu saborosa. Als 25 anys va cantar missa, i no'n tenia 30 quan, morta sa mare, sense aspiracions ni ensomnis, obtinguda la llicència de l'ordinari, prengué camí per a l'Argentina, conseguint aviat una parroquia d'un poble de la província de Córdoba.

El Pare Ramón vivia allí com el peix a l'aigua, en son element.

Lo abrupte de la regió, les altes muntanyes, les valls de verdor perennal l'ullprenien. Còm s'encantava davant d'aquells xaragalls tortuosos d'aigües clares i joganeres, davant d'aquelles fonts de venes cristallines! I quant a dalt d'aquelles mirandes, aixecades per la naturalesa sobre els estrebos dels munts, aon la vista assedegada d'emocions s'extenia per un mar movediç de blat groguenc i de camps de moresc esmeragdins.

El bon capellà dedicava part del dia a les funcions sagrades de son ministeri, i, sobre tot, a la pràctica d'obres de caritat, amb tota la cristiana extensió.

Caldejat son cor per les fogarades de l'amor diví, la misericòrdia i el perdó, el consol i el sacrifici acompanyaven per totes parts a aquell Nemrod de pasta d'agnus. Les hores lliures que no eren poques, i quan ho eren les robava al sòn, les dedicava a perseguir daines i llebres, a conrear la petita horta de la casa rectoral.

L'església, de la qual era rector feia vuit anys, s'aixecava a un cantó de l'ampla plaça del poble. L'aspecte exterior no podia ésser més pobre i migrat. L'interior no era pas més luxós. Per les parets, plenes de crostes, hi havia enclotats dos altars feixucs i ruïnosos, i en sos ninxos una Verge del Carme, manca, i un Sant Cristòfol, sense el Jesuset. L'altar major era l'orgull del poble, perquè s'hi adorava, ademés d'un Sant Josep, patró del temple, una custòdia d'or macís, ofrena d'una viuda mil·lionaria que va salvar la vida miraculosament al estimbar-se son automòbil. Però els canalobres, canadelles, estovalles, missals, albes, casulles i demés adminiculs sagrats — dit amb tot el respecte de la santetat del seu ús — semblaven trastes d'una casa d'empenyos. Els feligresos adinerats restaven avergonyits de tanta misèria. La culpa llur no era. Per a l'obra pia no escassejaven diners, més el

Pare Ramón ho entenía d'altre mode. Era millor destinar les donacions a aixugar llàgrimes, consolar viudes, recullir orfes i alimentar pobres, que no comprar imatges, pintar retaules, daurar capelles i emblanquinar parets. Vanitat i vanitat! Ell sab lo que convé. La casa de Déu és la casa de la oració i per a pregar no fan falta palaus ni luxe; amb la recta intenció n'hi ha prou. La fè sense reserves i el cor ben sà, tot lo demés són butllofes. Amb quina passió sostenia tan belles doctrines! De verba sonora i fàcil la posava a tribut d'aqueixos temes en les plàtiques dominicals, i al tancar dintre d'elles totes les delicadeses de son noble esperit i tot el tresor de la seva pietat, arrancava de son senzill auditori més d'una llàgrima furtiva.

La caritat era la seva obsessió i la pobresa sa gloria.

El manteu i la sotana del prebere feien llàstima. Els surgits eren nombrosos i tapaven els estripats de la seva roba, oberts per les espines del bosc. El color negre de son hàbit era ja d'un gris fort i lluent, com de pell de rata untada d'oli. La teula suada i greixosa no's podia aprofitar. Deia al sagristà que el canvi es faria quan el poble no hi haguessin necessitats.

Era el Pare Ramón, procurador, casament, apoderat, tercer en discòrdia, jutge, home bò, conceller i tribunal d'última instància. Que en Joàn, el paleta, havia arribat a casa a la matinada un xic begut i cridaire? Cap allà anava el Pare Ramón a les poques hores, i, mig enterbolit encare, rebia l'interfecte un terrible sermó que finia amb promeses per un cantó i concells per un altre. Que el metge ordenà la traslació a la capital a *na Ruberta*, pobre de solemnitat per a ésser operada? A l'acte el Pare Ramón, el bon pastor, treia de les seves ovelles la quantitat necessària per a deixar a la malalta a un sanatori. Que estàn a punt de pledejar dos propietaris sobre el millor dret d'unes quantes canes de terra? L'intervenció del bon capellà feia inútil l'ofici del advocat i del procurador.

Ben conegut era un fet del rector. En ple hivern, prop de la serra d'on venia de combrregar a un moribond, va treure's les calces per a donar-les a un mendicant. Va curar el fret de l'almoier, més una pulmonia doble va posar al prebere a dos dits de la mort.

El sagristà, que l'adora, està desesperat; perquè ademés dels dejunis de guardar, complerts amb tot rigor, tenen que sofrir-ne d'altres.

Al caure la tarda d'un dia plujós i fret, el sagristà es queixava al sacerdot de la mania de dar-ho tot. Faltava la carn, el vi i l'oli. Al rebost no hi guardava més que bocins de pa. El sagristà es donava a tots els diables, davant de la patxorra de don Ramón, quan, amb gran soroll, va entrar a la casa rectoral un home desgrenyat i cobert de pols i de sang, amb gros panteig i fatxa de terror.

— La policia me persegueix, — cridà el desconegut, — i salveu-me!

— Maties, — ordenà el sacerdot al sagristà, — amaga aquest home a l'església; fes-lo entrar per la sagristia, tanca amb clau, dona'm-la de seguida i cus-te la boca! — Don Ramón sortí a la porta al moment que, davant d'ella, paraven el cabo Rodríguez i dos policíes amb sos cavalls.

— Bones tardes, don Ramón. Acaba de cometre's un crim, i l'assassí s'ha amagat a vostra casa

— Què dieu, cabo?

— Que l'assassí resta aquí.

El pare Ramón, colpejant el sòl, amb dissimul, contestà:

— Vos juro que no està aquí.

— Què dieu! — afegí el cabo. — Dient-ho el Pare Ramon, ha d'ésser veritat!

Contrariat de debò, tornà a preguntar:

— I per aquí no ha passat?

I el sacerdot, seré, ficant-se la mà dreta dintre de la mànega esquerra de la sotana, va contestar de nou:

— Vos juro, també, que per aquí no ha passat tampoc.

Els tres agents de l'autoritat varen despendir-se, fermament convençuts de que el malfactor s'havia ficat per algun corriol de les afores.

No hi ha record de que el Pare Ramón hagués sopat amb més ganes, com aquella nit. El sagristà *alelat* no obria la boca, sinó per a menjar. Va ésser un verdader banquetàs. El sacerdot demanà quelcom pel veinat i l'abundancia regnà per alguns dies.

El desdixat inconegut no va tastar res. Plorant explicava com un capataç de la pedrera imperial va amenaçar-lo sense motiu; li va escupir el rostre i va pegar-li amb el mànec d'unes xurriaques, i com sentint-se mogut per un impuls satànic va donar-li una punyalada al pit.

Pare Ramón va tenir-lo amagat durant sis mesos; va deixar que li creixés la barba, va sadollar-lo de concells i de principis de moralitat, i, aprofitant les romeries del po-

Martí Dedeu, autor de la prosa «Virtuts teologals», que fou mereixedora del premi «Resurgiment».

ble, omplenat de forasters, va enviar-lo a Buenos Aires i d'allí a Espanya, amb els passaports del sagristà Matias.

MARTÍ DEDEU.

La selecta concurrència que omplenava el saló del teatre Nuevo, on s'efectuà la festa dels Jocs Florals.

INFORMACIÓ GENERAL DE CATALUNYA

BARCELONA

Han començat, a la plaça d'Armes del Parc, els treballs de replanteix dels jardins que han de decorar aquell indret.

El projecte fou encomanat pel Municipi a Mr. Forestier, conservador del Bosc de Bonyola, el qual donarà amb aquesta obra una bella mostra del seu art.

La Editorial Minerva, S. A., està preparant, per a primers de gener de 1917, la publicació de la «Historia Nacional de Catalunya», original del conegut i notable escriptor nacionalista A. Rovira i Virgili.

La edició de la obra esmentada serà esplèndidament notable i il·lustrada amb una infinitat de gravats. Setmanalment, començant en la data indicada, n'apareixerà un quadern de setze pàgines, de gros format, qual preu serà de cinquanta cèntims.

L'excel·lent poeta, l'Angel Guimerà, que tant ha enaltit, amb les seves obres, la llengua catalana, ha acceptat la presidència honorària de «Nostra Parla», i ha ofert la seva valiosa cooperació per a que puguin arribar a cristal·litzar els patriòtics ideals dels joves nacionalistes que s'han emprès la croada que ha de deixondir l'esperit ensonyat dels indiferents que, malgrat les fortes escames que reb el nacionalisme del Poder central i dels atacs que infereixen a la nostra preuada llengua els enemics de la nostra espiritualitat, es resignen mansament a ésser considerats com pobres provincians.

L'il·lustre autor de «Terra baixa», ha promès escriure un himne a la llengua, per a que sigui cantat en les festes en que hi concorrin elements de tots els pobles de llengua catalana.

L'eminent escultor en Josep Clarà ha rebut comanda de la revista «Arte y Letras», per a fer el projecte d'un monument a l'Enric Granados, per a l'erecció del qual s'obrirà una sotscripció popular.

Els distingits literats en Joàn Arús i Colomer i en Pau Griera i Cruz, han deixat enllistada una obra catalana, de la qual tenim les millors referències, i que segons sembla aviat serà estrenada en una temporada de Teatre Català que s'realitzarà en aquesta ciutat.

L'esmentada obra ha estat llegida darrerament en una reunió de literats i homes de teatre, havent produït excel·lent impressió.

L'escenògraf Salvador Alarma, ha començat a pintar tres decoracions, destinades al drama en tres actes, de l'Angel Guimerà, darrera obra seva, «Jesús que torna», que s'estrenarà en la vetlla inaugural de la temporada lírico-dramàtica catalana, que's

farà al teatre Novetats, durant la vineta Quaresma i en la qual s'estrenarà el drama líric, en un acte, poema de l'Eduard Marquina, partitura de Jaume Pahissa, titulat «Morisca».

S'ha fet a la Sala Catalunya la prova de la pel·lícula «La Reina Jove», adaptació de l'obra d'en Guimerà.

Concretar en poc espai una obra de mètra volada, presenta moltes dificultats, i no sempre se'n surt bé. Aquestes dificultats han estat vençudes perfectament i la pel·lícula editada per la casa Barcinograf, que a cada producció s'acredita més, — manté constantment l'interès dels espectadors, fins dels mateixos que coneixen el drama en sa forma literària.

El treball de la Xirgu, per si sol, salvaria l'obra si aquesta no tingués ja prou valor intrínsec. En Puga la secunda molt bé, i tots els altres actors saben fugir de l'amanerament i de la exageració, i això no's veu massa sovint en les produccions cinematogràfiques.

La execució fotogràfica, impecable i acreditadora dels operadors de la Barcinograf.

Es procedeix amb gran activitat als treballs d'organització de l'Exposició d'artistes francesos a Barcelona, que promet ésser una manifestació important. Els delegats francesos han estat a Barcelona a fer-se càrrec dels locals del Palau de Belles Arts ja que la Junta de Museus es proposa, complint amb les lleis de la bona hospitalitat, que la seva acció sia simplement la de facilitar als artistes de França tot lo que'ls calgui, perquè realment sia França qui fa l'Exposició, acceptant l'oferiment de la ciutat de Barcelona.

S'estàn ultimant els detalls de l'homenatge que's celebrarà amb motiu de la col·locació d'una làpida al carrer Dormitori de Sant Francesc que l'Ajuntament ha acordat designar en lo successiu amb el nom del gran músic català Josep Anselm Clavé.

S'ha fet la inauguració oficial del nou ferrocarril elèctric de Barcelona a Les Planes.

Com molts lectors deuen saber, és l'allargament de l'antiga línia de Barcelona-Sarrià que passa la muntanya de Vallvidrera per una foradada de 1.665 metres i acaba, per ara, a l'altra banda de la serralada, al lloc sumament pintoresc que en diuen Les Planes, poc abans d'arribar a la planuria de Sant Cugat. Després continuarà cap a Sabadell i Terrassa.

Els aficionats a la naturalesa, tenen un mitjà més, ràpid i econòmic, de satisfer les seves predileccions.

Cada dia que passa, la barriada de Gràcia dona prova de posseir una més intensa catalanitat, que la fa mirrall per als altres indrets de Barcelona.

No és solament en el renovat Teatre Principal, on la companyia Piera-Roca, junt amb la senyoreta Vallvé obtenen diaris èxits. En el cine Trilla, la Baró i en Solana; en el Saló de la Comedia, en Giménez, i al Moratín, en Claramunt i a l'Ateneu moltes d'altres representacions del nostre art, que es veuen també concorregudes.

Es nota un revifament en l'escena catalana, i el cas de Gràcia el fa més ostensible. Qui sab si tot lo apuntat amaga una explosió estètica que torni a donar dies de glòria al Teatre Nacional.

El conegut caricaturista Àpa, es troba actualment a París, després d'un viatge periodístic al front francès.

Essent nombrosa i excel·lent la seva obra de caricaturista, amb motiu de la guerra, per iniciativa i sota la protecció del ministeri d'Instrucció Pública de França, es celebrarà a París una Exposició de les seves obres.

S'editarà a més, un àlbum dels dibuixos de l'artista, al·lusius a la guerra, al qual posarà un pròleg el famós caricaturista Sem.

Felicitem l'artista per aquest triomf, i ens en felicitem.

Ha ingressat al Museu el sostre de la gran sala de la casa del Marquès de Monistrol, de la Riera de Sant Joan, enderrocada al pas de la Reforma.

Es una bella mostra de la fusteria decorada del segle XVII que ha estat salvada d'una segura destrucció pel bon zel de la Junta de Museus.

S'està preparant a França una obra monumental, en la qual Catalunya pot i deu tenir una representació important. Es tracta de publicar en una serie de volums les cartes del patriarca de la literatura provençal, del gran Frederic Mistral; més, com aquesta correspondència és tota de la mà del mateix poeta, el qual no's podia permetre el luxe de tenir secretaris, se'n faràn reproduccions autografiades, que acabaràn d'avalorar una empresa ja de si tan simpàtica.

Sabudes les relacions d'amistat que unien a Mistral amb els iniciadors del nostre renaixement, es comprèn l'interès immens de que no deixin de figurar en l'esmentada publicació les epístoles més interessants a que donà lloc la tal amistat.

Cura de recullir informacions i de fotografiar les cartes en Marius André, felibre distingit i catalanòfil d'anys, que té publicada, entre altres obres, una novel·la amb el títol «Montserrat» i una biografia de Ramón Lull.

Coneix a fons el nostre moviment literari i secunda amb gran entusiasme el desprendiment del mecenes Charles Roux, que és qui publicarà aquesta obra provençalista.

*** S'ha posat a la venda a Montserrat, obtenint immediatament un gros succés, un llibre de vistes de la mística muntanya, notable des de tots els punts de mira. Degut a la col·laboració d'alguns fotògrafs, tant professionals com aficionats, comprèn tots els monuments aixecats per la pietat a l'interior del temple i pels distints indrets de la muntanya, així com els paisatges més notables i els passos que per sa majestat i son perill més recorden els pelegrins. Va precedida la part gràfica d'una extensa explicació històrica i topogràfica en català, amb la traducció castellana, alemanya, francesa, italiana i anglesa. Tot plegat fa honor a la Comunitat, que s'ha emprès l'edició, amb col·laboradors gràfics, des d'en Joà Lloverias, del qual és la magnífica aquarela que figura a la portada, els fotògrafs Mas, Leskawitz, Cuyàs, Gumà, Gou i Juandó, fins a l'estampador Oliva, de Vilanova, que ha esforçat la nota de pulcritud i fidelitat exigides per les reproduccions d'aquest genre.

*** Ha començat l'estampació del primer Anuari de la Societat Catalana d'Heràldica. Hi van articles en català, castellà i francès sobre genealogia, patronimia, castells, segells, art heràldic, biografies de la noblesa catalana i tot lo referent a aquesta important especialitat històrica.

CANET DE MAR —

L'Ajuntament de Canet de Mar té acordat l'allargament del carrer de l'Alba per a unir dugues barriades d'aquell terme.

OLESA DE MONTSERRAT —

L'antiga i acreditada orquestra «Nois de Olesa, d'Olesa de Montserrat, ha estat darrerament reorganitzada amb distingits i coneguts professors, el treball dels quals farà créixer segurament la popularitat i bona anomenada de que sempre ha fruit aquesta entitat musical.

La designació del càrrec de director i concertador ha recaigut en el distingit artista en Francisc Monné, conegut per «Quico d'Olesa», de fama ben guanyada en aquests afers.

SABADELL —

Es desment la noticia de que en les pròximes eleccions per a diputats provincials es presenti en candidatura, per Sabadell, don Jaime Brossa, el qual, segons s'afegeix, ani-

rà a la lluita per l'esmentat districte en les primeres eleccions que's celebrin per a diputats a Corts.

SANT MARTI DE PROVENÇALS —

Entre els números de més relleu, durant la festa major, hi hagué el repartiment de premis als que havien pres part al concurs de lectura catalana, organitzat per l'Escola Choral Martinenca.

El senyor Torner, que obtingué el primer premi, va elegir per a Reina de la festa la xamosa senyoreta na Antonia Rosés.

El senyor Vidal Pomar pronuncià un bell discurs sobre la significació cultural i la catalanitat de la festa. El senyor Graell llegí una Memoria crítica del concurs i el senyor Tintoré pronuncià un afectuós discurs de gracies.

TERRASSA —

L'eminent autor l'Ignasi Iglesias i el celebrat actor del nostre Teatre Nacional, en Ramon Tort, anaren a Terrassa per a oferir un magnífic bust de l'immortal Iscle Soler, degut a l'artista Gargallo.

El bust és una obra perfectíssima, digna d'elogis, i l'obsequi és ben merescut, tota vegada que és ben patent l'amor que professa i que ha demostrat ben desinteressadament al nostre teatre el distingit patriu terrassenc.

GIRONA

El Centre Catalanista de Girona ha dirigit una efusiva felicitació al diputat senyor Ventosa per la seva acertada intervenció en els debats parlamentaris, i especialment per la defensa que ha fet de Girona agraviada amb motiu dels successos del 19 d'agost.

FIGUERES —

Es reuní al Saló de Sessions de l'Ajuntament de Figueres la Junta del Museu d'Art de l'Empordà. Hi assistiren en representació de la Mancomunitat de Catalunya, el conseller en Martí Inglés; per la Diputació de Girona, el diputat provincial en Carles Jordà; el senyor rector de Figueres, representants dels Ajuntaments de Figueres, Lladó, La Escala, i tots els demés vocals que componen la Junta.

Oberta la sessió, els senyors Jordà i Martí Inglés exposaren els mitjans econòmics de que podia disposar la Junta, la necessitat de conservar els monuments de l'Empordà parlant de la reconstrucció d'alguns d'ells i de la manera d'evitar que els que resten abandonats puguin ésser destruïts o venuts,

estudiant la conveniencia de que tan prompte sigui possible passin en poder de la Junta del Museu.

S'acordà començar la formació de l'inventari artístic monumental de l'Empordà. Es plantejà la necessitat de dirigir-se a tots els amants de les arts de la comarca, preguntant-los donguin nota de quants objectes de valua artística o arqueològica posseeixin, facilitant així la tasca de la Junta. Es parlà també d'adquirir tots els plànols i gravats referents a les ciutats de l'Empordà, a fi de iniciar l'estudi de la formació de les ciutats empordaneses.

La junta va rebre nous oferiments d'objectes en dipòsit per al Museu, així com també el d'alguns particulars oferint subvencions per a la prompta realització de l'edifici.

Davant l'entusiasme que la creació d'un gran Museu ha despertat en tota la comarca, es parlà de repartir una fulla explicant l'objecte i finalitat que per a la riquesa artística del país tindrà el Museu.

Finalment es nomenà una ponencia que redactarà el Reglament pel qual s'ha de regir la Junta, a fi de poder en la pròxima reunió procedir a la distribució de càrrecs.

TOSSA —

Ens diuen de Tossa que ha causat molt bona impressió la noticia de que mercè a les gestions del senyor Ventosa i Calvell es farà immediatament el replaneig del segon tros de la carretera de Tossa a Sant Feliu de Guíxols.

LLEIDA

L'Ajuntament de Lleida acordà portar als tribunals el diari d'aquella població «La Prensa». Sentim el contratemps.

*** Ha desmentit l'ex-senador per Lleida, senyor Moles, que es proposi ingressar a la monarquia.

TARRAGONA

REUS —

El Teatre Fortuny, de Reus, amb motiu del concert que hi donà la Orquestra Simfònica de Madrid, es vegé favoregut amb un ple de gom a gom.

Totes les peces que constituïen el programa foren executades admirablement i aplaudides, agradant moltíssim al públic, el qual premià la tasca dels executants amb aclamacions, especialment «Gayescas», del mal prou plorat mestre Granados.

*** S'ha estrenat, en el teatre del Centre de Lectura, de Reus, per la companyia Viñas, el drama en tres actes «Fins a la mort», original del distingit escriptor en Francisc Recasens.

NOTICIES

La Comissió Delegada de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana ens comunica haver entrat a formar part de la mateixa nous elements, per a dur avant, amb major facilitat, la tasca que s'ha empresa a favor de l'ensenyament català. Dita comissió ha quedat integrada d'aquesta faïçó: President, Joàn B. Llonch; tesorera, Amadeu Soler; vocals: Pius Arias i Francesc Colomer; Secretari, H. Nadal i Mallol.

El Casal Català de Buenos Aires tingué la bona pensada de publicar en «Acció Catalana», bulletí de l'entitat, el dia dels Jocs Florals, les vuit composicions honorades amb flor natural des de l'institució de la festa de les lletres catalanes a Buenos Aires.

Llevat del primer any que's publicà un volum amb els treballs premiats, pot dir-se que la producció literària que ha mantingut el prestigi dels Jocs Florals, resta poc menys que inconeguda, essent molt sensible pel Casal Català no tenir aplegades en volums, i degudament catalogades, les composicions per a que servissin d'exponent de l'obra cultural realitzada per l'entitat de referència.

Han estat nomenats corresponsals de RESURGIMENT els distingits compatriotes Joàn Raventós, a Paso de los Libres (Corrientes), i l'Antoni Martín, a Rosario.

El dissabte dia 30 del prop-passat s'efectuà, en els salons del Centre Català d'aquesta capital, un àpet que dita entitat oferí en honor dels poetes i escriptors residents a Buenos Aires premiats en els darrers Jocs Florals. La festa resultà una bella manifestació de solidaritat esperitual i de germanor catalana, pronunciant-se parlaments patriòtics i recitant-se poesies. Sentim no poder-ne parlar amb l'extensió que l'acte requereix, per tenir ja compaginat el present número.

Proguem a les entitats catalanes de Montevideo, Assumpció (Paraguai), Tucumán, Sant Nicolàs i al grup de catalans de Iquique (Xile), a les quals han estat remeses publicacions de propaganda patriòtica, s'apressin a respondre si han arribat al seu poder, fent-ho a nom del doctor Antoni de P. Aleu, qui ha estat el remitent de les obres citades.

A últims del prop-passat mes la notable professora de piano i distingida compatriota nostra, Carme Aznar de Bas, celebrà, en el Saló Breyer, dos concerts d'alumnes, que's veieren força concorreguts. S'executaren obres de diferents escoles musicals, havent-hi també en el programa el nom del gloriós Enric Granados, desaparegut en una malvestat de guerra, produïda en plenes regions atlàntiques. Els alumnes demostraren reunir bones disposicions, essent molt felicitada la senyora Aznar per la concurrència.

A mitjans del mes passat, l'inspirat poeta en Bartomeu Sabadell, donà una conferència en l'estatge del Casal Català de Buenos Aires. «Impressions d'una gira per Suramèrica», era el títol. quin atregué una regular concurrència. El conferenciant, amb facilitat d'expressió i dicció clara, anà desenrotllant el tema; i narrà, en forma anecdòtica, impressions rebudes dels nuclis de catalans dispersos per diverses ciutats suramericanes per ell visitades. Després de la conferència llegí poesies d'en Maragall, Carner, Sabadell i d'altres, que foren llargament aplaudides, i ell molt felicitat.

Per la premsa últimament arribada de Catalunya ens hem imposat de l'acte realitzat a l'Ateneu Barcelonès, amb motiu de fer-se públic el veredict del Jurat Calificador del concurs convocat per l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana — segons la voluntat del digne patrici resident a Buenos Aires, nostre il·lustre amic el doctor Antoni de P. Aleu — per a la publicació de una Geografia de Catalunya, de caràcter elemental. El premi Aleu, consistent en 500 pessetes, ha estat concedit al senyor en Pere Blasi i Maranges, de Torroella de Montgrí, i l'accessit als senyors Elies i Josep Serra i Ràfols, de Girona. La didàctica catalana, mercès a la generositat del doctor Aleu, compta, des de ja, amb dos nous llibres.

El Casal Català organitzà, el diumenge 24 del prop-passat, una festa íntima, desproveïda de tota mena de cerimóniositat, en honor dels poetes, socis del Casal, premiats en els Jocs Florals d'enguany, senyors Algueró, Boixader i Dedeu. El president del Casal, senyor Carol, amb paraules de franca cortesia, feu ofrena de la festa, consistent en un lonx, la que transcorregué en mig de la més agradosa alegria. El senyor Ros feu un bonic parlament, ple de patriotisme, i els poetes festejats agrairen, amb paraules que traslluiren els seus sentiments, l'atenció de que eren objecte per part dels socis del Casal.

A TOTS ELS CATALANS

RESURGIMENT, al llindar de l'any 1917, proclama la seva existència com un auguri de victòria. Mig any de vida, li ha donat coratge per a seguir endavant, camí de l'ideal. Dir que la ruta és costosa, seria repetir la vulgaritat de la frase petulant i arcaica. RESURGIMENT, devot de Santa Insistència, sols demana als seus amics el sacrifici patriòtic de cercar adeptes; i així, amb l'ajuda moral i material dels bons compatriotes, realitzar el miracle de l'eterna continuïtat per la glòria de Catalunya.

Amb molta insistència, fou obligat a parlar el mestre de l'Orfeó, senyor Vilatobà, qui adreçà un bonic parlament als poetes, parlament ple de conceptes emesos amb molta erudició i que fou llargament aplaudit. També feu ús de la paraula el poeta Bartomeu Sabadell, i obligat a parlar el nostre company Francesc Colomer, tingué paraules de elogi per l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, que en el patriòtic afany de divulgar l'ídoma català no para esment en cap mena de sacrifici, i demanà als assistents a la festa el seu òbol per a contribuir al sosteniment de tan patriòtica obra. Molt felicitat fou per tal idea, col·lectant-se la quantitat de 34.55 pessos. En resum, fou una festa simpàtica, de quina en serviran un agradós record els que hi assistiren.

DES DE MENDOZA

Ens és grat fer constar que el C. D. del Centre Català ha adreçat una fervorosa lletra de felicitació a la direcció de «Caras y Caretas», per a fer-la extensiva al gloriós intel·lecte l'Enric Rodó, per les seves cròniques tractant amb acert i desinterès lloables el problema nacionalista català.

Al complir un any de la seva fundació, l'agrupació Orfeó Art i Patria ha celebrat assemblea per a la renovació del Consell Directiu. Sortiren elegits: en P. Pagès Sunyol, president (reelegit); Isidre Serra, secretari; Marian Rosés, tesorera; Mari Casals, arxiver; i Rafel Vidales, vocal de dret.

I ara que hi som, fem constar en aquestes pàgines nostra admiració per la valenta i ferma actuació del mestre en Rafel Vidales, qui amb el seu entusiasme i talent ha lograt afiançar l'existència de l'Orfeó, cosa creguda quasi impossible. I no tan sols arribà aquí la seva fè. Ara, per propia iniciativa i ben secundat pel Consell, està organitzant un concert en honor dels socis protectors, que's portarà a cap en un dels teatres d'aquesta ciutat. No dubtem del seu èxit i prometem ocupar-nos-en.

L'agrupació d'Art Escènic, composta de elements de valua, ens fa fruir, també, vetllades formoses. Darrerament en les festes de l'onze de novembre i dos de desembre hi ha pres part, donant-nos a conèixer xamoses obres de la dramaturgia catalana. No volem comentar la actuació dels aficionats en dites obres per a no fer interminable aquesta crònica; prometem, en lo successiu, ocupar-nos-en detingudament. S'assaja, amb molta activitat, la formosa obra «El cor del poble», de l'Ignasi Iglesias. Apropòsit: en el nombre d'octubre s'ens escapà el dir que els elements del quadre dramàtic estaven sota la direcció d'en Joàn Cucurella, essent així que llur director és en Josep Maria Pascual, qui per raons de salut abandonà un temps la direcció.

En l'assamblea de l'Orfeó esmentada, se acordà fer una forada al vehí poble de La Lagunita, commemorant així l'any de vida de l'agrupació. Fou la sortida, que's realitzà el 17 de desembre, tot un èxit. Com a cinquanta concurrents gaudiren de les bel·leses d'un dia de camp. Es cantà, es ballaren sardanes, i uns quants jòcs, dels que breçolaren nostra infantesa, i ben catalans, foren realitzats pel jovent, en un platxerí i confortant esbarjo. Celebrem l'èxit, tot fent vots perquè es repeteixin aquestes sortides que esplaien un poc l'esperit i fan oblidar per bells moments la materialitat de la vida.

I hem deixat, expressament per l'últim, el parlar de l'homenatge íntim que l'Orfeó realitzà vers en Tomàs Alsina, en son estatge particular, soci i fundador de nostre Centre, en el que durant els vuit anys de vida ha lluitat i aguantat totes les rancunies i ambicions, propies, dissortosament, de tota entitat catalana. Es tant formosa i valenta l'obra d'aquest bon patrici, que'ns reservem més espai per un altre dia parlar-ne degudament, car la seva actuació hauria de servir d'exemple per al bon triomf de nostra obra nacionalista.

Sota la direcció del mestre Vidales, desgranà l'Orfeó les composicions «Els xiquets de Valls», «Cançó de Taberna», «L'Empordà» i «L'Emigrant». Tot seguit el senyor Tomás, acompanyat de sa distinguida i nombrosa família, invità als orleoneistes a un refresc que durà dues hores, en mig d'un ambient ben catalanesc, i en el que's recordà la patria llunyana. Al destapar el xampany i un cop les copes plenes, s'alçà tothom com un sol home, i amb veus vibrantes d'entusiasme, quin ressò es degué sentir a la patria, es cantà, amb unció sagrada, el nostre himne nacional. RESURGIMENT, atent sempre a tot lo nostre, plau-li enviar a en Tomàs Alsina les més corals felicitacions.

Acabem aquesta llarga crònica enviant nostre més sentit condol al dilecte nacionalista, l'Agustí Rosic, qui ha sentit el punyent dolor de perdre del món dels vius a sa mare, que esperava, carinyosa, en aquell bell troç de terra anomenada Catalunya, al fill exilat.

X.

“PELS HOMES QUE LLUITEN PER LA LLIBERTAT DEL MÓN”

Destinada a engroixir la llista de subscripció oberta a Barcelona, juntem a la suma anterior les quantitats següents:

D. Amorós (Bompland)	§ 8.—
F. Olivé i Balsells (Bompland)	» 3.—
J. Torrent (San Javier)	» 1.—
Un Almogàver (Buenos Aires)	» 1.25
Suma anterior	» 63.—

Total: § 76.25

Llibres, revistes, opuscles i periòdics

Narciso Monturiol, editorial Tor, Buenos Aires 1916. — Formant un volum de 130 pàgines, s'ha publicat, en aquests moments d'angoixa, la biografia del savi català inventor del primer submarí. L'obra consta de diferents capítols, en els quals s'enumeren, molt assenyadament, antecedents històrics, dades biogràfiques, dates en que s'efectuaren les proves del famós Ictini, el calvari d'en Monturiol per a veure realitzats els seus anhels de tanta transcendència científica, etc. No podia venir amb més oportunitat aquest estudi de la personalitat científica de l'illustre empordanès. Avui, que tant se parla dels orígens de la navegació submarina, i per cert en mans casos amb sensible desconeixement de la matèria, i s'otorguen títols de precursors amb lleugeresa lamentable, convé llegir el llibre que'ns ocupa per a poder parlar amb seguretat de dades. A en Narcís Monturiol, català, fill de Figueres, deïu, la navegació submarina, quelcom del seu avenç i perfecció.

Bulletí de la Biblioteca de Catalunya, any 11, números 4 i 5. Publicació de l'Institut d'Estudis Catalans. — Barcelona, 1915. — L'institució capdal de la cultura catalana, el prestigiós Institut d'Estudis Catalans, ens ha remès els dos volums publicats l'any 1915, del butlletí de l'epígraf, en els quals s'hi publiquen: Un erudit article del conegut cervantista en J. Givanel i Mas, alentorn de la col·lecció cervantina que l'Isidre Bonsoms regalà a l'Institut per a la Biblioteca de Catalunya; «Un incurable català desconegut», per Josep Maria de Macià; Catàleg dels manuscrits de la Biblioteca, fet de J. Massó i Torrents i de Jordi Rubió Balaguer; Bibliografia; Crònica; etc. Els dos volums formen un total de duescentes cinquanta pàgines, impresos sobre paper superior i de presentació tipogràfica excel·lent.

Institut d'Estudis Catalans. Cartell de premis de 1916. — També ens han estat remesos exemplars del fascicle convocant a concurs pels diferents premis oferts a altres tantes matèries, com són: «Treballs d'investigació sobre llengua, història, art, literatura o arqueologia de Catalunya, o bé sobre ciències», premi Francesc Vives: 5.000 pessetes. «Obra jurídica o sociològica, de dret positiu o d'investigació doctrinal o històrica», premi Duran i Bas: 5.000 pessetes. «Manual sobre alguna de les matèries que són objecte d'ensenyança a les escoles d'enginyers industrials, d'arquitectura, de belles arts, de bells oficis, de comerç, del treball i d'arts i oficis», premi Prat de la Riba: 1.500 pessetes. «Obres sobre Cervantes, les seves creacions literàries o sobre qüestions d'antecedents o d'influències», premi Isidre Bonsoms: 10.000 pessetes. «Treball sobre història», premi d'història de l'Institut d'Estudis Catalans: 1.000 pessetes;

«Monografia sobre tema científic», premi de ciències, de l'Institut d'Estudis Catalans: 1.000 pessetes. «Monografia filològica sobre un dialecte català», premi de filologia, de l'Institut d'Estudis Catalans: 1.000 pessetes.

Orfeó Català, historial de la seva vida artística, Barcelona, 1916. — Amb motiu del vinticinquè cap d'any de la seva fundació, l'Orfeó Català, l'entitat capdal de la música catalana, ha publicat, curiosament imprès sobre paper satinat i amb mants gravats que mostren les diferents fases de la seva existència, l'historial artístic de l'entitat que, sota la màgica batuta del gran Millet, ha passejat triomfalment l'art de Catalunya per les principals ciutats europees. En ell s'enumeren, cronològicament, els principals concerts realitzats de l'any 1891 ençà, les obres executades des de la seva fundació, la data solemnia d'inaugurar el seu estatge, el sumptuós Palau de la Música Catalana, i en fi, tot quant representa vida i moviment de l'entitat des dels seus començos migradíssims al potent desenrotlle actual que tanta fama li ha donat, podent ostentar en l'actualitat l'honrosíssim títol d'ésser la primera de les grans masses corals d'Europa.

Institut de Cultura i Biblioteca Popular per a la dona, Barcelona. — Hem rebut el resum-memoria corresponent a l'any 1916-1917. Forma un volum curiosament editat, i en ell s'hi exposa la tasca cultural que ve desenrotllant aquest Institut, que en el seu noble afany d'elevat el nivell intel·lectual de la dona, no ha reparat en cap mena de sacrifici. La seva acció és de gran profit, i ho demostra el fet d'ésser l'única associació d'aquesta índole, que compta amb 1.700 matriculades i que no ha pogut donar compliment a 600 sol·licituts d'ingrés per insuficiència del local. Les classes es desenrotllen sota un estudiat programa, que, a més de proporcionar a les alumnes les diverses ensenyances d'acord amb llur sexe, consta de 30 assignatures. Ademés funciona en aquesta entitat: Borsa de Treball, Biblioteca, Estalvi, etc. L'Institut se sosté de subvencions, donatius i subscripcions; despen, anyalment de 65.000 a 70.000 pessetes. Molt lloable i digne d'apoiament és la tasca que s'han emprès distingides dames de Barcelona; i el manteniment d'aquest centre d'ensenyances per a la dona, ompla una necessitat, per cert, ben marcada.

Teatralia, revista setmanal de divulgació teatral, Sabadell.

La Nació, adherit a la Unió Catalanista, Barcelona.

La Revista, Barcelona.

Correo Musical Sud-Americano, Buenos Aires.

Germanov, revista quinzenal, Santiago de Xile.

El Teatre Català, Barcelona.

Acció Catalana, butlletí del Casal Català, Buenos Aires.

== CASES CATALANES RECOMANABLES ==

TALLER D'ESTOIGS FINS. — JOAN SOLDEVILA. —
Corrientes, 787, pis 2^{on}.

“LA PROVEIDORA CATALANA”. — Elaboració de butifarres de totes menes, sobrassada i llonganices de Vich. Especialitats de la casa: Salsitges i butifarra de faves a la catalana.
Mercat San Telmo, llocs 51 i 52.

PENSIÓ CATALANA, *Rivadavia, 1319.* — Cuina verdaderament a la catalana. Menjars com de família. Habitacions clares i ventilades. Servei esmerat. Preus reduïts.

PENSIÓ «FONT», *Moreno, 552.* — Peces amb mobles, totes les comoditats, a preus moderats.

Teodomir Suñé
Escrivá

Sarmiento, 385 - U. T. 1345, Avenida

RESURGIMENT

PUBLICACIÓ MESAL CATALANA

CONDICIONS D'ABONAMENT:

Trimestre. \$ 1.—
Semestre. „ 2.—
Número solt. „ 0.30
Quota de cooperador (mesal), „ 1.—

Redacció: México, 1354.

Administració: Cangallo, 828, llibreria

Unió Telef., 3323 (Llibertat)

Cases “EL CAP BERNAT”

Francesc Tort avisa a la col·lectivitat catalana, que ha mudat el comerç de Lima i Chile, al carrer

RIVADAVIA 3929 al 31 (estació Medrano, subterrani)

Telefons: Coop. Telef., 597 (Oeste) — Unió Telef., 1570 (Mitre)

La sucursal única, és a PICHINCHA, 180 (Mercat Spineto)

Cooperativa Telefónica, 741 (Central)

No cal recomanar els articles que ja coneix la clientela; ells els trobaran igual en la casa principal que a la sucursal, servint franc de port els encarrecs a domicili i sens recarrec.

Demantin cataleg i visitin les noves cases, en les que sempre hi trobaran novetats.

Gran empori de DISCS i FONOGRAFS
COMPRA - VENDA i CANVI

PORTUSACH i FAMADAS

Discs dobles, des de \$ 0,50.—Canvió discs en bon estat, abonant \$ 0,25. — Vendes a l'engros i al menudeig

Independencia, 1005 - 1007 — Sucursal: BERNARDO DE IRIGOYEN 1120
Buenos Aires

RESTAURANT "JOCKEY CLUB"

DE
EUGENI ESTORCH BATLLE

S'admeten pensionistes. Servei a la carta. Llits, des de \$ 0.60
Comoditats per a famílies i passatgers. PREUS ECONOMICS.

Bernardo de Irigoyen, 545 — Buenos Aires
Sucursals per a hospedatge: TACUARI, 619 i CHILE, 838

FORN i CONFITERIA

DE
MIQUEL VILA i Companyia

Especialitat en pastes a la catalana. Tortells, panallets, braços de gitano i *palos de Jacop*. Coques de llardons, pinyons, etc.

RIVADAVIA, 1317 — U. Telef., 5209 (Llibertat)

MATALAÇOS a l'estil catalá

(REFORMA i VENDA)

Gran assortit en tot lo pertanyent al ram
ENCARRECS PER CARTA O PERSONALMENT

D. VALLBONA - DIRECTORIO, 88
Coop. Telef., 329 (Oest) BUENOS AIRES

Confitería Catalana "EL CRISTAL"
de JAUME ROQUETA

Especialitat en Fonts i Ramellets per a Casaments i Bateigs, Tortells, Braços de gitano, Biscuits de la reina, Neules, — Turróns, Panellets, i altres pastes a la catalana. —

Bernardo de Irigoyen, 1102 i Humberto I, 1000
Unió Telef., 1486 (Buen Orden) — BUENOS AIRES

Esteve Juncá

Tenedor de llibres, diplomad
S'ofereix per hores—Preus módics

Solis, 230

Buenos Aires

GRANS ESTABLIMENTS "LA MARINA"
□ □ □ □ DE CALCAT

J. VALLDOSERA & CIA.

TELEFONS | Coop.: 4 5, 3826 (Central) - 3 nort - 491, 1757 (Central).
Unió: 1417 (Juncal) - 1731 (Llibertat).

CASES DE VENDA

Santa Fe, 2273; Tucumán, 399;
Santa Fe, 1957; Sarmiento, 1499;
Santa Fe, 2051 - Buenos Aires.

Article 0460 - M. Reclam

BOTA xarol, panyo, cosida sola groixuda... \$ 9.90

Article 2893. - Reclam

BOTINA doble sola, folre de cuir... \$ 9.90

NOSTRES TALLERS SON ELS MES IMPORTANTS DE SURAMERICA

S'ENVIA A L'INTERIOR CONTRA GIR POSTAL, ACOMPANYANT 0,50 CENTAUS PEL PAQUET POSTAL

LLIBRERIA, PAPERERIA, IMPREMPTA, ENQUADERNACIÓ

A. SOLER

CANGALLO, 828 - Buenos Aires - U. Telef. 3323 (Llibertat)

TARGETES DE VISITA, CLASSE FINA, A UN PESSO EL CENT

CATÀLEG DE LLIBRES EN CATALÀ

BALAGUER. — Don Joan de Serrallonga	\$ 1.40	Les monges de Sant Aymà	\$ 1.40	RUSIÑOL. — El català de Ja Mancha	\$ 0.70
BURGAS. — Fruit d'amor	» 1.40	Mossèn Janot	» 1.40	Aucells de país	» 0.70
Vidamor	» 0.70	Rei i Monjo	» 1.40	Cors de dona	» 0.70
CAPELLA, J. — Llibre del dolor	» 2.—	La sala d'espera	» 0.70	El dalfabax	» 0.70
CARNER, J. — Els fruits saborosos	» 0.70	Sainet trist	» 1.40	Dol d'«allivós»	» 0.70
Floretes de Sant Francesc	» 1.—	Titaina	» 0.70	Glosari	» 0.70
El llibre dels poetes	» 2.—	MARAGALL. — Obres completes, 5 toms, tela	» 17.50	La intel·lectual	» 0.70
La malvestat d'Orlana	» 1.40	MARINEL·LO, M. — Contes	» 0.70	L'alegria que passa	» 0.70
Monjoies	» 3.50	MARTINEZ SIERRA. — La fira de Neuilly	» 0.70	L'Hereu Escampa	» 0.70
La paraula en el vent	» 4.20	MASERAS, A. — Contes fatídics	» 2.—	La llei d'herència	» 0.70
Auques i ventalls	» 1.40	MESTRES, A. — Croquis ciutadans	» 2.—	Llibertat	» 0.70
COSTA i LLOBERA. — Poesies	» 5.50	Estiu de Sant Martí	» 0.70	El malalt crònic	» 0.70
DAUDET, E. — En Tartarin als Alps	» 0.70	Monòlegs	» 1.40	La «Merienda» fraternal	» 0.70
Port Tarascó	» 0.70	La Perera	» 1.40	El pintor de miracles	» 0.70
FOLCH i TORRES. — Catalunya Pintoresca	» 1.—	Pierrot lladre	» 0.70	El Redemptor	» 0.70
De quan les besties parlaven, 2. ^a	» 0.70	La rondalla de l'amor	» 0.70	El teatre per dins	» 0.70
FUENTES, E. — Aplec	» 2.—	PIU DE SANCT GVIUS, Fra Felu. — Los Cent Conceyls del Conceyl de Cent	» 0.70	El titella pròdig	» 0.70
Estudis	» 2.—	ROVIRA i VIRGILI. — Historia dels moviments nacionalistes. 1. ^a , 2. ^a i 3. ^a part, 3 toms	» 4.20	La Verge del mar	» 0.70
Prosa	» 2.—			TORRAS i BAGES. — Obres completes, 7 toms, enquadernació de luxe	» 31.50
GUIMERA, A. — Aigua que corre	» 1.40			VERDAGUER, J. — Obres completes, 7 toms, enquadernació de luxe	» —
La Baldrina	» 0.70			Geografia General de Catalunya, 5 toms, enquadernació de luxe	» —
El camí del Sol	» 1.40				

OLIS

Si volen menjar oli absolutament pur d'oliva, provin el de la casa GRAU i MARTINEZ, de Tortosa, que amb tota seguretat l'adoptaran.

Llauna petita	\$ 1.40	Llauna de 10 kg.	\$ 15.—
» mitjana	» 2.80	Ampolla Selecció	» 2.—
» de 4 kg.	» 6.—	ABSOLUTAMENT PUR	

Savó de oli d'oliva, de Reus, a pessos 1.20 el kilogram

VEGETARIANS!!

Malta "VIGOR" i Caldo "VIGOR" del Dr. FALP, de Barcelona

Unic concessionari: LLUIS CIURANA

VENDES A L'ENGROS i A LA MENUDA

C. PELLEGRINI, 860 — U. Telef. 2723, Jucael BUENOS AIRES

CASA ESPECIAL EN CAFÈS i TÈS

JOSEP COTONAT

VENDES A L'ENGROS

i A LA MENUDA

CORRIENTES, 1117

Unió Telefónica, 4567 (Llibertat)

BUENOS AIRES

LES PEDRES DE COLOR i LA SORT

Des de la més llunyana antiguitat s'ha atribuït a les pedres de color, virtuts que sempre s'han comprovat. Aquestes pedres deuen ésser usades per a que donguin sort, segons en els mesos en que s'ha nascut.

Gener... Topaci	Maig... Esmeragda	Setembre... Zafir	Colomb
Febrer... Amatista	Juny... Peridot	Octubre... Turmalina	
Marc... Rubí	Juliol... Cornalina	Novembre... Obsidiana	
Abril... Zafir	Agost... Granat	Desembre... Sardònia	

Recomanem a les persones que vulguin posseir un anell o agulla amb la pedra que li correspongui, dirigir se a la Casa Prats, única joieria que té l'«ascrit complet».

Les persones de l'interior, poden demanar-les per carta, remetent l'import per gir o contra reembors. Aquesta oferta és únicament com reclam.

Casa PRATS - Alhages d'ocasió - Cangallo, 739 - BUENOS AIRES D. T. 729, Av.

Llibreria i Papereria "EL CONGRESO"
Imprempta, enquadernació, llibres en blanc

ABUYÉ i CIA

Obres completes de Mossèn J. Verdaguer,

Edició de luxe. Geografia general de Catalunya.

Pròximament gran assortit de llibres catalans

RIVADAVIA, 1865 - BUENOS AIRES